

Onderzoek hoort óók bij hbo

Het hoger onderwijs in Nederland moet flexibeler worden om beter te kunnen reageren op internationale en nationale ontwikkelingen. Een recent OESO-rapport signaleert naast sterke kanten ook zwaktes van ons nationale systeem. In Nederland, stelt de OESO, heerst een 'instinctieve voorkeur' voor het binaire stelsel (universiteiten-hogescholen) terwijl dit niet de enige vorm van diversiteit is. Uniforme systemen en verdelingsprincipes staan experimenten en dwarsverbanden in de weg. Bovendien blijft de investering in hoger onderwijs en onderzoek achter, stagneert de doorstroming van (migranten)jongeren naar het hoger onderwijs, zijn er te weinig 'tweede kansen' en is beleid versnipperd. Minister Plasterk reageert als een Hollandse polderjongen: behoudend. Meer differentiatie en gedurfd beleid om traditionele grenzen te doorbreken, zijn volgens hem ongewenst. Volgens Plasterk mag het woord onderzoek niet worden gebruikt voor de activiteiten op dit terrein van hogescholen. In *Profielen*, opinieblad van de Hogeschool Rotterdam, zegt hij: "Hogescholen moeten geen universiteitje willen spelen." Een vervolg op het eindeloze gesteggel over de vraag of hogescholen zich in het buitenland 'university' mogen noemen? De voorzitter van de Nuffic heeft die discussie terecht afgedaan: niet de naam, maar de aard van de instelling én de kwaliteit van het onderwijs doen ertoe. Dezelfde redenering gaat op voor onderzoek.

De briljante jonge violist Nikolaj Znaider noemt intellectuele nieuwsgierigheid het beste wapen tegen verveling. Maar ook de weg naar vrijheid: "Hoe meer je weet, hoe vrijer en muzikaler je kunt spelen." Daarom verdiept Znaider zich niet alleen in de partituur, maar ook in de literatuur, de beeldende kunst en wetenschap. Hier zie ik een parallel met het hoger onderwijs. Onderzoek en ontwikkeling passen bij het

hele onderwijs: het gaat tenslotte niet alleen om kennisoverdracht, maar ook om ontwikkeling en 'verheffing'. Goed onderwijs is altijd meer dan het aanleren van een kunstje. Dat geldt in het bijzonder voor het hoger onderwijs. Een hoger opgeleide is niet iemand die één kunstje of specialisme op het hoogste niveau beheerst, maar juist iemand die kan verbinden, reflecteren, kennis toepassen en creatief innoveren. Onderzoek brengt je in contact met bestaande kennis én de praktijk. Onderzoeken betekent vragen stellen, is het tegenoverge-

stelde van instinctieve voorkeuren of gebaande paden volgen. Onderzoek is per definitie een internationaal georiënteerde activiteit, omdat kennis niet is gebonden aan grenzen of culturen.

Daarom hoort onderzoeken en ontwikkelen thuis in het hele hoger onderwijs. Daarom is (leren) onderzoeken een prioriteit voor Nederlandse hogescholen, die zich in de transitie bevinden van onderwijsfabriek naar kennisinstituut. Veel hbo-opleidingen zijn nog sterk gericht op de Nederlandse beroepspraktijk. Veel nadruk op het leren van de gebaande paden, weinig oriëntatie op de wereld of innovatie van die beroepspraktijk. Nederland heeft dringend behoefte aan meer flexibele kenniswerkers. Ook kunnen we ons niet permitteren grote delen van de (migranten)bevolking uit te sluiten van hoger onderwijs. Dan praten we vooral over het versterken van (de kwaliteit van) het hbo. De huidige inspanningen van lectoraten in het hbo zijn daarop gericht. Een druppel op de gloeiende plaat.

Als lector ben ik er trots op aan de spits te staan van die ontwikkeling van praktijkgericht onderzoek, dat een bijdrage levert aan directe verbetering van de beroepspraktijk. Een terrein dat universiteiten door het juk van publicatiedwang braak laten liggen!

ANNELOES VAN STAA

AnneLoes van Staa is lector aan de Hogeschool Rotterdam, Kenniskring Transities in Zorg en universitair docent bij het Erasmus MC, Instituut Beleid en Management Gezondheidszorg.